

«Всупереч». Прем'єра у Києві



Сцена з вистави «Всупереч». Режисер Антон Меженін. Театр «Драміком», Дніпро.

24 лютого, у річницю повномасштабного вторгнення росії в Україну, актори Дніпровського театру драми і комедії («Драміком») зіграли на сцені Національного театру ім. Лесі Українки в Києві виставу на одну дію «Всупереч» за текстами українських драматургів – Ірини Гарець, Ігоря Білиця, Людмили Тимошенко, Марини Смілянець, Ніни Захоженко (реж. Антон Меженін). Вистава відображає події сьогодення та минулого, поєднує документалістику, сучасну драматургію, ігровий та пластичний театри (хореограф Євген Карякін). «Ідеться про все, що ми пережили під час Революції Гідності, впродовж усієї російсько-української війни, що відчуваємо з 24 лютого й за що вже 400 років бореться наш український народ, – зазначають у театрі. – Проєкт глибоко й точно артикулює досвід війни, обстоювання власної незалежності та свободи». Вистава повертає нас до найзнаковіших подій та епізодів цієї війни з її героями й символами й, усупереч ворожим планам, спонукає жити, боротися та перемагати. «Драміком» – це театр, який позбувся російськомовного минулого. За час війни випустив п'ять прем'єр, три з них – за сучасною українською драматургією.

Сценарій як основа вистави

У Кропивницькому влаштували спільні читання п'єси «Заборонений» про Василя Стуса два театри: Кіровоградський ім. Марка Кропивницького та Херсонський ім. Миколи Куліша. Автори – Сергій Дзюба та Артемій Кірсанов – адаптували свій сценарій для сценічного втілення. У п'єсі показано не тільки життя поета, а й особливості дисидентського руху 1960–1970-х років. Режисер-постановник вистави – Сергій Павлюк.

Онлайн-виставка Держархіву України до 100-річчя «Березолію»

У нинішній, надзвичайно важкий для всієї країни час, за ініціативи Державної архівної служби України, низка провідних вітчизняних архівних установ презентувала нову онлайн-виставку «До 100-ї річниці від дня створення театру "Березіль"». До її реалізації долучилося 12 архівів. Масштабна діяльність колективу театру, їхні гастролі в багатьох містах зумовили наявність в архівах більшості регіонів України документальних джерел, що прямо чи опосередковано стосуються «Березолію». Цінні архівні джерела про створення і діяльність театру, листування і статті Леся Курбаса про завдання і шляхи його розвитку, стенограми виступів акторів і керівників установи, афіші вистав – це віхи непростого, відносно короткого, проте надзвичайно насиченого і динамічного життя «Березолію». Серед презентованих – низка інформативних документів про походження, характер, переконання, новаторську театральну методіку Леся Курбаса. У вітчизняних архівах відклалися спогади понад 300 осіб (акторів, учнів, колег, театрознавців) про нього і методи його роботи. Понад сто архівних джерел відтворюють дух цього важливого періоду в історії української культури, а також допомагають переосмислити життєвий і творчий шлях Леся Курбаса.

Судовий процес між Центром Олександра Довженка і Держкіно України

Кілька судових засідань через дії Держкіно переносилися, перетворюючи українське судочинство на фарс. «Реформа» Держкіно, на переконання спільноти численних культурних інституцій, – це прагнення знищити Центр Олександра Довженка, тобто кіноархів. Це може здатися неймовірним, але Держкіно повторює дії більшовиків під час евакуації з Києва кіноспадщини восени 1941 року, коли влада наказала півки з українськими фільмами 1920-х років викинути у Дніпро (щоб не дісталися ворогам), а не везти на Схід, щоб зберегти. А ось думка Олега Шульги, актора і офіцера ЗСУ, який воює на фронті. «Насправді я дуже поверхово знаю про передумови і причини розформування Центру. Та я

розумію, що ті, хто це робить, або свідомі антиукраїнські агенти, або абсолютні ідіоти. І я не знаю, як подібні ситуації в майбутньому будуть вирішуватись. Бо, перебуваючи на фронті, помічаю, що моє бачення ходів вирішення суспільно важливих проблем змінюється. Я-от собі думаю: а що буде, якщо просто набити морду? Зрозуміло, що є різні цивілізовані варіанти, і мені не хочеться зраджувати вектор руху до правового суспільства, в якому я хочу, щоб жили мої діти. Але, може, ми вже загралися?

Взагалі, культурна політика та ідеологія – це надважлива тема. Я б дуже хотів, щоб частину сил країна сфокусувала саме в цьому напрямку. Бо для мене дуже символічною подією було, коли росіяни розбомбили музей Сквороди. Це абсолютно визначило їхню позицію щодо української культури – вони нищитимуть будь-який український культурний осередок. І нам надважливо працювати на збереження українських культурних цінностей»¹.

Боротьба за національне обличчя українського кіно триває. 29.03.23 відбулося останнє підготовче засідання щодо скасування наказу про реорганізацію Довженко-Центру. Суд підтримав усі клопотання з боку Центру, зокрема, про отримання повної інформації щодо діяльності сумнівної інституції «Наукового центру кінематографії». 2 і 4 травня відбулися чергові судові засідання. Представники Держкіно продовжували заперечувати, що Довженко-Центр є фільмофондом і півки в його колекції потребують особливого зберігання. Через їх вимогу підтвердити дослідження Довженко-Центром кіноспадщини і долучити до справи листа МКІП щодо культурних цінностей у засіданні зроблено перерву до 6 червня.

Документальний фільм Аделіни Борець профінансує «Єврімаж»

Фільм «Квіти України» українсько-польської режисерки-дебютанки Аделіни Борець став одним із чотирьох європейських документальних проєктів, що здо-

¹ Олег Шульга, позивний «Бандерас»: «Війна і вся катастрофа, що з нами діється, це переродження». 22.12.2022. <https://kurs.if.ua/article/oleg-shulga-pozyvnyj-banderas/>

були фінансування фонду підтримки спільного кіновиробництва «Євримаж». Це спільне виробництво GogolFilm / Koskino (Польща) та GogolVertigo (Україна) за підтримки Українського фонду культури та Польського інституту кіно. Фільм розповідає про 67-річну Наталю, яка живе у природній оазі в спальному районі Києва, де вирощує квіти та розводить кіз. Роками жінка боролася із забудовною мафією, але під час оборони столиці долучилася до війни з російськими окупантами, відстоюючи своє маленьке королівство свободи. Раніше «Євримаж» уже підтримував українські проекти, зокрема фільми «Носоріг» Олега Сенцова, «Редакція» Романа Бондарчука, «Бачення метелика» Максима Наконечного та «Батьківщина» Олександра Міхалковича й Ганни Бадзяки.

Україна на Берліналі

Берлінський МКФ відбувся з 16 по 26 лютого. Україну на ньому представляли шість фільмів: неігрові «Залізни Метелики» Романа Любого, «Прокидаючись у тиші» Міли Жлуктенко та Даніеля Асаді Фаезі, «Ми не згаснемо» Аліси Коваленко, «Східний фронт» Віталія Манського і Євгена Титаренка та ігрові: «Ти мене любиш?» Тоні Ноябрьової і к/м «Це побачення» Надії Парфан.

Нові українські фільми в кінотеатрах

З 22 лютого 2023 року в широкий національний прокат вийшла воєнна екшн-драма режисера Ахтема Сеїтаблаєва. 10 гривень із кожного придбаного квитка на фільм «Мирний-21» передали фонду «Повернись живим». З 23 березня в кінотеатрах показували «Памфір» Дмитра Сухолиткого-Собчука.

Фільм «Подвійний іммельманн» на Заході

У містах Дюделанж (Люксембург) та Йорк (Велика Британія) відбулися два допрем'єрні покази фільму Віри Яковенко «Подвійний іммельманн». У ньому йдеться про війну на Донбасі. Після падіння українського літака члени екіпажу опиняються на окупованій території і змушені поодиноці вибиратися звідти. Продюсери – Олексій Пантелєєв, Роман Негрієнко, Ольга Пантелєєва, авторка

сценарію Ірен Роздобудько. У ролях: Лариса Руснак, Істан Розумний, Ксенія Баша, Наталія Ярошенко, Володимир Ямненко. Перший допрем'єрний показ стрічки відбувся у Національному аудіовізуальному центрі СНА в Дюделанжі, організований волонтерською організацією Slava Ukraini Luxembourg, що допомагає українським біженцям. У британському Йорку показ відбувся у старовинній залі St Michael's Church. Подію організовано за сприяння волонтерської організації York Ukrainian Society.

«Битва за острів Зміїний»

У лютому показали цикл документальних фільмів «Воєнна розвідка України: на морі, у небі, на землі» про участь військовослужбовців ГУР в авіапрориві на «Азовсталі», битві за острів Зміїний та контрнаступі на Харківщині. Другий фільм документальної трилогії присвячений звільненню стратегічно важливого для безпеки у Чорному морі українського острова.

Стрічку «Битва за острів Зміїний. Море» було показано в ефірі національного телемарафону «Єдині новини #UA Разом» та розміщено на YouTube-каналі ГУР Міноборони. У ній уперше показано ексклюзивні кадри польоту, десантування з вертольотів і бойових дій на острові, які провели 8 травня 2022 року групи спецпризначення ГУР і «Альфа» СБУ. Генерал-майор Кирило Буданов зазначив у фільмі: без відновлення контролю за островом Зміїний було неможливе будь-яке судноплавство з портів України. «Тільки ми звільнили острів Зміїний, судноплавство знову відновилося. Тому без контролю цього острова росіяни просто економічно нас би знищили». «Затоплення ракетного крейсера "москва", знищення декількох десантних кораблів, катерів противника, загалом порушення логістики острова Зміїний – все це вплинуло на його звільнення від загарбників. Це стосується морського компонента. Щодо повітряного компонента – це славнозвісні наші "Байрактари" морської авіації, які працювали з перших днів війни, починаючи з Херсонської області, і вперше їх Україна застосовувала по бойовому по морських цілях», – розповів у фільмі командувач Військово-морських сил ЗСУ віце-адмірал Олексій Неїжпапа.

Головний редактор
Брюховецька Лариса

Заступник головного редактора

Канівець Анастасія

Редакція

Бобовський Славомір (Польща)

Буковський Сергій, Газда Януш (Польща),

Гладій Григорій (Канада),

Гайдабура Валерій, Скуратівський Вадим,

Пілуцький Ярослав, Чміль Ганна

Редакція

Котенок Вікторія, Швець Юлій, Ямборко Ольга

Літредатор Канівець Анастасія

Комп'ютерна верстка Брюховецька Оксана

Інтернет-версія Копитова Ольга

Здано на виробництво

15.05.2023 Формат 60x84 1/8. Папір офсетний.

Умовн. друк. арк. 7,46. Умовн. фарб. відб. 9,32.

Обл.- вид. арк. 5,17. Ціна 26 грн.

Зам. № 15.05.2023

Віддруковано в типографії 7БЦ

03067, м. Київ, вул. Олексія Тихого 84.

Тел. +38 (044) 592 13 49.

Редакція журналу «Кіно-Театр»

Адреса редакції:

04655, м. Київ, вул. Г. Сковороди, 2, НАУКМА,

корп. 1, к. 216. Телефон редакції: 425-60-96.

e-mail: ktm@ukma.edu.ua

web-site: http://www.ktm.ukma.edu.ua

Автори (№3, 2023)

Ольга Ямборко – кандидат

мистецтвознавства, громадська діячка

Ярослав Пілуцький – кінооператор,

лауреат Національної премії ім. Тараса

Шевченка, воїн ЗСУ

Сергій Філімонов – громадський діяч,

воїн-доброволець, кіноактор

Вікторія Котенок – театральний критик

Анастасія Канівець – кінознавець

Лариса Іванишина – кінокритик

Олександр Саква – театральний критик

Іван Канівець – кінорежисер, сценарист,

викладач

Юлій Швець – театральний і кінокритик

Ольга Скоморощенко – кінокритик,

Іспанія

Людмила Серебреннікова – кінокритик,

режисерка, викладачка

Валдемарс Хелманіс – кінорежисер,

кінооператор, Латвія

Галина Сулима – кіноакторка, громадська

діячка

Віталій Ажнов – актор театру і кіно

Лариса Брюховецька – кінознавець

Архів журналу «Кіно-Театр» на eKMAIR

(пдф) 1995 – 2004, 2017 +

http://ekmair.ukma.edu.ua/

handle/123456789/4461

Передплату журналу «Кіно-Театр»

за межами України закордонні читачі

можуть здійснювати через сайт ДП «Преса»

www.presa.ua